

EN TIDNING FRÅN KRIS, KRIMINELLAS REVANSCH I SAMHÄLLET • #3 2019

VAGGEN UT

BILLY HELLSTRÖM

MITT LIV PÅMINNER OM
FILMEN GÖKBOET

SIDAN 16

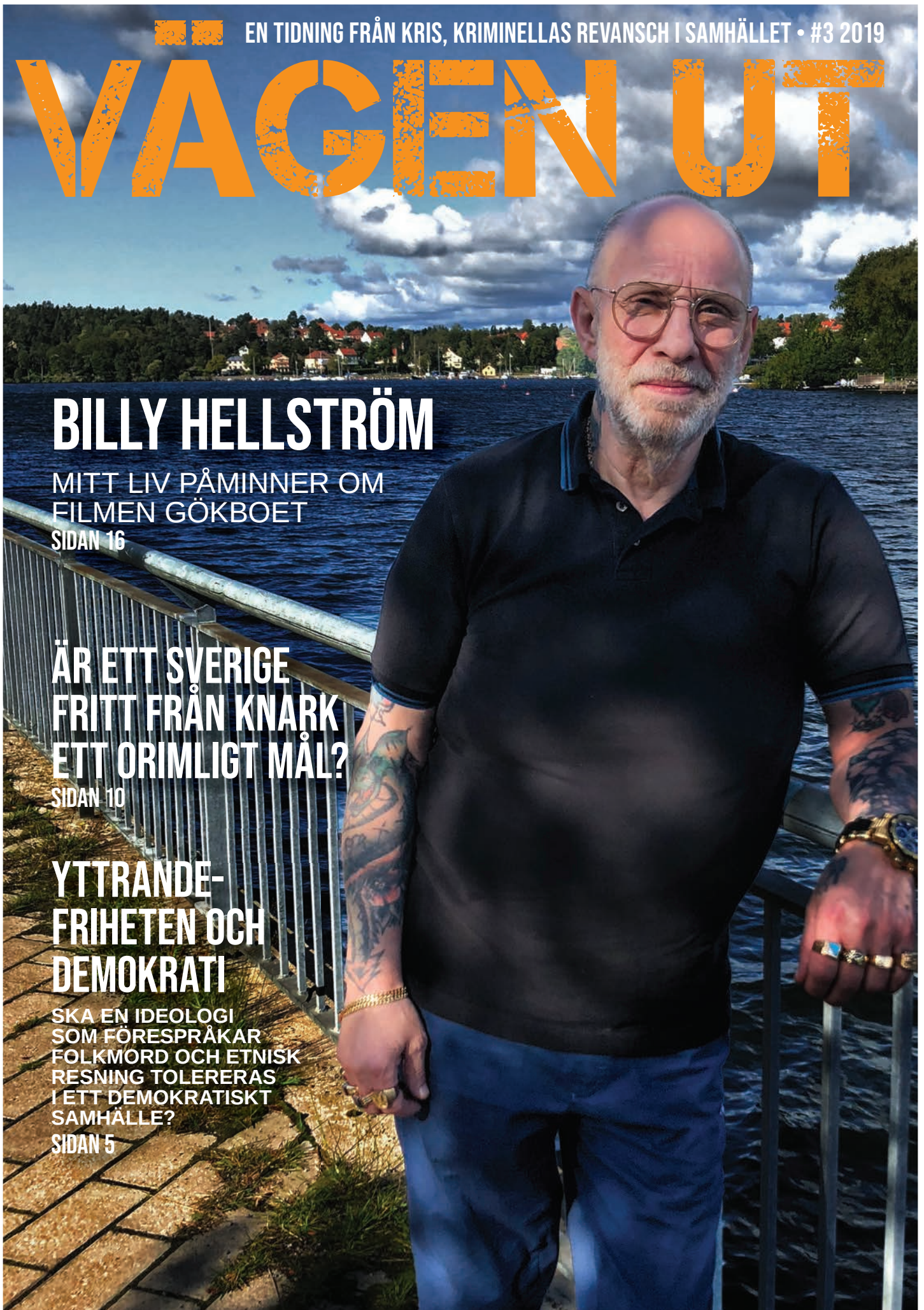
ÄR ETT SVERIGE
FRITT FRÅN KNARK
ETT ORIMLIGT MÅL?

SIDAN 10

YTTRANDE-
FRIHETEN OCH
DEMOKRATI

SKA EN IDEOLOGI
SOM FÖRESPRÅKAR
FOLKMORD OCH ETNISK
RESNING TOLERERAS
I ETT DEMOKRATISKT
SAMHÄLLE?

SIDAN 5

22

DEBATT

**IDÉN ATT VÅLDET
STÄNDIGT ÖKAR I
SVERIGE ÄR EN MYT
SOM LEVER ETT
EGET LIV.**

14

**POLISEN MÅSTE FÅ ÄGNA SIG ÅT
VAD POLISEN SKA GÖRA**

VÄGEN UT

VÄGEN UT ISSN 1651-4254

Utgivare: **KRIS Riksförbund**

Ansvarig utgivare: **Christer Gustafsson Renlid**

AD/Layout: **Bob Reklambyrå**

Tryckeri: **Norrköpings Tryckeri AB**

Medlemsutskick: **KRIS Riksförbund**

Företagsannonsering & Prenumeration:

Team Work Trading AB

Kontakta **VÄGEN UT**:

Gröndalsvägen 194 • 117 69 Stockholm

e-post: redax@krisvagenut.se

Hemsida: www.krisvagenut.se

#3 2019

4 LEDARE: KORTSIKTIGT OCH POPULISTISKT

Repressiva åtgärder från polis och rättsväsende framställs i debatten som lösningen på problemet med unga lagöverträdare.

5 YTTRANDEFRIHETEN OCH DEMOKRATIN

I Sverige har alla rätt att tycka och tänka nästan vad man vill – det är en av grundförutsättningarna för ett fungerande och demokratiskt samhälle.

8 ORDFÖRANDEN HAR ORDET

Jag heter Germay Woldu men kallas för "Gibbe". Jag är uppväxt i Tensta men hamnade tidigt snett i livet med droger och kriminalitet.

10 ETT SVERIGE FRITT FRÅN KNARK

I Sverige är det olagligt att tillverka, sälja, köpa, langa, smuggla och bruka narkotika. Men ska narkotika för eget bruk avkriminaliseras?

16

INLÅST PÅ LIVSTID?

Den 8 augusti 1999 dömdes Billy för grov stöld. Det rörde sig om ett villainbrott och Billy fick med sig smycken och lite småsaker.

22 VÄGEN UT DEBATT

Idén att våldet ständigt ökar i Sverige är en myt som lever ett eget liv. Denna myt har satt sig så starkt att den nu börjar uppfattas som en grundläggande sanning.

LEDARE

DE KORTSIKTIGA OCH POPULISTISKA FÖRSLAGEN MÅSTE FÅ ETT SLUT

Repressiva åtgärder från polis och rättsväsende framställs i debatten som lösningen på problemet med unga lagöverträdare. Trots att forskning visar att det snarare är kontraproduktivt. Däremot lönar sig förebyggande arbete, därför behöver socialtjänstens och civilsamhällets roll bli mer framträdande.

Att skydda och hjälpa barn och unga som begår brott eller som på andra sätt far illa är ett av socialtjänstens allra svåraste och mest komplexa uppdrag. Det är också ett faktum att barn och unga, i enskilda fall, inte får rätt hjälp och insatser, trots att socialtjänsten och andra har varit inkopplade, det måste bli ändring på det. Men ensam är socialtjänsten chanslös inför dessa problem.

Flera av regeringens förslag mot gängkriminaliteten är bra, men helheten saknas. Unga i riskzon för kriminalitet är hela samhällets ansvar och kräver en kraftsamling i form av en bostadspolitik och en skolpolitik som bryter segregationen.

Jag blir trött och förbannad över politikernas strutsbeteende – de kör huvudet i sanden och ingen vill ta ansvar för en långdragen misslyckad integrationspolitik från både höger och vänster. Varningslamporna har lyst rött för länge sedan. I de områdena som nu kallas för de särskilt utsatta

och farligaste platserna i Sverige, där har hoppets stjärna släcks för länge sedan. Där är arbetslösheten hög, trångboddheten omfattande, framtidsutsikterna dystra och skolorna lågpresterande. De unga rekryteras till droger och kriminella nätverk i tidig ålder.

Paniken och rädslan får aldrig vinna över modet att faktiskt våga göra det som på sikt är det rätta. De kortsiktiga och populistiska förslagen måste få ett slut. Det är dags att börja debattera orsakerna till brottsligheten i stället för att släcka tillfälliga bränder med olika typer av straffskärpningar.

Orsaken till den växande gängkriminaliteten i våra utsatta områden är enligt mig segregation. Som jag ser det har Sverige aldrig tidigare varit så rikt, aldrig tidigare har klyftorna varit så stora eller våldet så grovt. Vi kan inte neka att det socioekonomiska utanförskapet är grunden till problemen. Vi måste skapa förutsättningar för ungdomar som är på väg att välja

fel väg i livet. Stadsdelarna är separerade och ungdomarna bygger upp sitt eget system. Människor har, beroende på var de bor, olika möjligheter i livet. Det måste politikerna ändra på. Ett rättvisare samhälle bygger på allas lika värde.

Skolorna i de utsatta områdena måste få mer resurser och höja sig avsevärt. Skolan är en viktig plats där elever och lärare måste känna sig tryggare. Förutom lärare måste det finnas resurspersoner som kan stötta och vägleda elever.

Bostadsområdena måste bli mer attraktiva. Det måste skapas fler arbetstillfällen. Ungdomsarbetslösheten måste sjunka ytterligare. Behandlar man vissa områden som andrahandsortering så skapar man ett utanförskap som i sin tur kan leda till ökad kriminalitet. Det är precis det som händer i Sverige i dag. Jag skulle vilja se en storsatsning i våra utsatta områden. Ett integrerat arbete mellan staten, kommuner och civilsamhället.

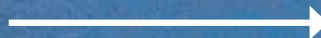
Bryter inte politikerna utanförskapet som är grundbulten till problemen – så hjälper det inte med fler poliser eller med alla strängare straff i världen.

*Christer Gustafsson Renlid
Ansvarig utgivare*

YTTRANDEFRIHETEN OCH DEMOKRATIN

I Sverige har alla rätt att tycka och tänka nästan vad man vill – det är en av grundförutsättningarna för ett fungerande och demokratiskt samhälle. Men är det okej när yttrandefriheten används för att sprida nazistiska åsikter och värderingar på det sätt som Nordiska motståndsrörelsen gör? Är nazismen som förespråkar folkmord och etnisk resning en åsikt som ska tolereras i ett demokratiskt samhälle?

I Sverige har vi fyra grundlagar som styr och reglerar hur landet ska styras – regeringsformen, successionsordningen, yttrandefrihetsgrundlagen och tryckfrihetsförordningen. Enligt den svenska grundlagen har yttrandefriheten som ändamål att bland annat säkra ett fritt meningsutbyte, en fri och allsidig upplysning och ett fritt konstnärligt skapande.

YTTRANDEFRIHETEN OCH DEMOKRATIN

Det kan vara lätt att ta yttrandefriheten för given, men utan den skulle demokrati inte kunna existera. Yttrandefriheten slår fast att alla ska kunna uttrycka sig fritt på TV, i radio och på webben utan att det man gör eller säger censureras. Men rätten om att få uttrycka sin åsikt i en demokrati handlar samtidigt om att fritt få protestera mot den rådande ordningen genom exempelvis civil olydnad eller demonstration. Detta utan att riskera repressalier.

Men det man inte får glömma är att varje enskild som utnyttjar yttrandefriheten även har ett ansvar och en skyldighet gentemot denna – att inte kränka, förtala eller diskriminera en

annan människa. Även i regeringsformen framgår det att yttrandefriheten får begränsas med hänsyn till bland annat allmän ordning och säkerhet, enskildas anseende och förebyggande av brott. Yttrandefrihetens regelverk har alltså sina tydliga gränser.

DEN NAZISTISKA RASIDEOLOGIN OCH NMR

För att förstå vad Nordiska motståndsrörelsens tankesätt och ideologi grundar sig i måste vi ta oss tillbaka några år i historien. Det var när Adolf Hitler kom till makten, i Tyskland 1933, som landet på kort tid blev en nazistisk diktatur. Och det var på den påstådda överlägsenheten bland den "ariska" rasen som den nazistiska ideologin vilade. Målet var att skapa en auktoritär och rasren stat som till varje pris skulle besegra och förinta judar, romer och andra påstått sämre raser.

Hela den nazistiska existensen och tillvaron kom att handla om en kamp mot andra raser. Och vi vet nog alla hur resten av den historien slutade – i fullständig tragedi.

Drygt åttio år har gått sedan andra världskriget och förintelsen och man

kan lätt tänka att något liknande aldrig kommer att hända igen. Människor borde veta bättre idag. Men det är en naiv tanke. I Sverige och i Europa sprids idag, precis som på 30-talet i Tyskland, nazistiska åsikter, värderingar och propaganda. Nordiska motståndsrörelsen, NMR, grundades 1997 och har förgreningar både i Danmark, Norge och Finland. Det är Sveriges största nazistgrupp och ett exempel på en organisation som sprider hat, hets och fientlighet. Organisationen vill bland annat avskaffa den parlamentariska demokratin, de hyllar Adolf Hitler, är anti-globalister och förnekar att förintelsen ägt rum. Kort sagt bygger Nordiska motståndsrörelsens ideologi på rasbiologi och myten om en judisk världskonspiration.

Nordiska motståndsrörelsen vill bland annat införa ett totalstopp för all utomnordisk massinvandring. De vill även att merparten av alla människor som inte är av etnisk nordeuropeisk härkomst, eller "rasfrämlingar" som de själva kallar dem, som redan bor inom nordens gränser genast ska återsändas till sina respektive hemländer eller närliggande områden av

dessa. Detta betyder att människor som bott, arbetat och etablerat sig i Sverige inte längre ska få stanna kvar. Föreställ dig detta scenario; du är född och uppvuxen i Sverige och dina föräldrar kommer från ett annat land.

Du har ingen anknytning eller relation till det land som föräldrarna kommer ifrån, kanske har du inte ens varit där. I Sverige har du allt som ett vanligt liv kan anses innehålla; vänner, familj, arbete, sociala nätverk och intressen. Allt detta vill NMR ta ifrån dig – din verklighet. Ditt liv.

ÄVEN NAZISTER HAR YTTRANDEFRIHET

Så här lyder ett av Nordiska motståndsrörelsens nio politiska programpunkter;

”Vår rasliga överlevnad och frihet är det absolut viktigaste målet med Nordiska motståndsrörelsens politiska kamp. Mot detta finns många hot, varav det mest alarmerande och akuta idag är den massinvandring av rasfrämmande människor som sker till Norden. Detta i kombination med lägre födelsetal bland nordiska kvinnor än invandrade och det faktum att även de invandrade främlingarna ibland skaffar barn med nordiska kvinnor och män gör att den etniskt nordiska populationen minskar allt mer i relation till den utomnordiska. I klarspråk innebär den så kallade mångkulturen och massinvandringen fysisk undantågning och folkmord på Nordens befolkning”.

Enligt NMR sker det alltså i detta nu ett så kallat folkmord på nordens befolkning orsakat av massinvandringen och mångkulturen. Dessa åsikter och värderingar kan ju tyckas helt befängda, obegripliga och kränkande. Men begår Nordiska motståndsrörelsen ett brott för att de uttrycker sina åsikter på detta vis?

Enligt yttrandefrihetsgrundlagen – nej de begår inget brott. Men var går då egentligen gränsen mellan yttrandefrihet och hets mot folkgrupp, förtal och diskriminering?

MEDLEMMAR FRÅN NMR STÄLLS INFÖR RÄTTA

Det var i samband med Bokmässan i Göteborg under hösten 2017 som medlemmar ur Nordiska motståndsrörelsen tilläts marschera fram genom centrala Göteborg. Detta var något som minst sagt upprörde allmänheten och många menade att polisen inte borde ha tillåtit demonstrationen över huvud taget. I Sverige är det dock inte polisen som avgör vem eller vilka som får demonstrera, det gör lagen om demonstrationsfrihet som talar om att alla har rätt att anordna och delta i demonstrationer på allmän plats.

Men istället för att tåga mot Scandinavium, den plats där NMR hade fått tillstånd att demonstrera, försökte de ta vägen förbi den då rådande Bokmässan. Omringade av tusentals motdemonstranter beslutade polisen att avbryta demonstrationen vilket resulterade i upplöpp. Nu står 16 personer från NMR inför rätta anklagade för brott i samband med demonstrationen. De står bland annat åtalade för hets mot folkgrupp då de spridit förakt mot andra folkgrupper genom symboler, plakat och utrop som ”hell seger”.

Den inledande rättegångsdagen, som inleddes tisdagen den 24 september, tog en oväntad vändning när flera av de tilltalades advokater krävde att delar av åtalet skulle avisas. Det gällde framförallt åtalet om hets mot folkgrupp. Advokaterna menade att symboler rör tryckfrihetsförordningen och att detta ligger på justitiiekanslerns bord, inte tingsrättens. Men åklagare **Jonas Martinsson** menade att det inte är enskilda symboler som ska prövas utan den sammantagna bilden då symboler används av flera individer vid ett specifikt tillfälle. Rätten avvisade advokaternas krav och rättegången kunde fortlöpa enligt plan. **Fredrik Vejdeland**, politisk redaktör på nordfront.se, skriver på Nordiska motståndsrörelsens hemsida att just demonstrationer och ”gatukampen” fungerar som ett effektivt rekryteringsvapen och att organisationen vuxit i antal medlemmar sedan demonstrationen i Göteborg. Detta är något som statsminister **Stefan Löfven** vill sätta stopp för.

LÖFVEN VILL INFÖRA FÖRBUD MOT NAZISTORGANISATIONER

Onda krafter ska aldrig få hota Sveriges frihet och demokrati – det sa statsminister Stefan Löfven under sitt första maj-tal i Umeå i år då han gick till hårt angrepp mot högerextrema grupper och nazister. Efter sitt tal ska Stefan Löfven även ha sagt att ”det är en skam att historiens avskum visar sitt fula tryne till och med denna dag” och att ”nazismen borde finnas på historiens kyrkogård och ha begravts”. Löfven menar att ett demokratiskt samhälle måste få försvara sig och att vi inte bara kan se på när odemokratiska krafter använder demokratin för att förgöra den. Och visst låter det mer än rimligt, men hur ofta tillämpas egentligen de regler och begränsningar som ska försäkra att yttrandefriheten inte ger utrymme och tillfälle för människor att kränka, förtala eller diskriminera?

Tidigare i år berättade Löfven att han vill inleda en utredning, som inte bara hindrar nazister från att använda sig av nazistiska symboler och flaggor, utan som även förbjuder nazistiska organisationer helt och hållet. Vägen Ut har sökt justitieminister **Morgan Johansson** vid upprepade tillfällen för att få en uppdatering om utvecklingen av denna utredning, dock utan resultat.

GRUNDLAGSÄNDRING?

Yttrandefrihetsgrundlagen må vara en viktig förutsättning för att en demokrati som Sverige ska kunna fungera. Den är därmed fundamental i många avseenden, men trots det kan man göra tolkningen av att det finns en slags gråzon i denna lag som gör det möjligt för nazister att sprida sin ideologi. Men kanske kommer utredningen om förbud mot nazistiska organisationer leda till att denna spridning av fiendtlighet får ett slut?

Frågan är bara om en sådan grundlagsändring är möjlig? ■

Kajsa Ekström

ORDFÖRÄNDEN HAR ORDET

Jag heter Germay Woldu men kallas för "Gibbe". Jag växte upp i Tensta och hamnade tidigt snett i livet med droger och kriminalitet. Större delen av mitt liv har jag tillbringat på olika institutioner och fängelser. Efter mitt sista fängelsestraff 2013 valde jag att göra en livsstilsförändring.

Men det var inte bara att sluta knarka och sluta begå brott, jag fick gå på en behandling i åtta månader som ett led i att komma ur det hela. Efter det sökte jag mig till KRAMI, en integrerad verksamhet mellan socialtjänsten, kriminalvården och arbetsförmedlingen. Rätt så snart förstod jag vilket jobb som väntade mig. Jag saknade både utbildning och arbetslivserfarenhet och hade en riktig uppförbacke framför mig. Tanken att leva livet på livets villkor skrämde mig.

Jag sökte mig till KRIS och träffade likasinnade som gått igenom liknande saker som jag. Började jobba på en second-hand-butik som drevs av KRIS och satte mig snart in i hur en förening fungerar och blev ledamot i olika styrelser inom nykterhetsrörelsen. Så småningom valdes jag in i KRIS-Stockholms styrelse och senare även i riksförbundet. Dessa erfarenheter gjorde att jag sakta men säkert fick tid att växa in i organisationen.

Jag har lärt mig mycket under mina år på KRIS. Nu tar jag ansvar, är skuldfri och har fått möjlighet att hjälpa andra människor. I min nya roll som ordförande för KRIS kommer jag göra mitt bästa för att göra KRIS till en bättre och mer stabil organisation. Jag kommer att lägga mycket krut på att hjälpa våra lokalföreningar att göra det jobb vi är tillsatta för att göra. Att hjälpa människor till ett liv utan droger och kriminalitet. Ett liv utanför murarna. Mitt mål är att bygga upp en organisation där alla känner sig delaktiga.

Germay Woldu

"Jag var trött
på att vara
arg."

BLI LEKMANNÄÖVERVAKARE OCH STÖD EN MEDMÄNNISKA

Är du bra på att motivera andra, att få dem att tänka efter och kanske till och med tänka om? Är du nyfiken på vad det är att vara lekmanövervakare?

Ditt uppdrag är att vara en god förebild och visa alternativ till destruktiva handlingar. Du behöver inte någon speciell utbildning eller yrkesbakgrund. Vi söker personer

med olika bakgrund och erfarenhet för att kunna matcha klienten så bra som möjligt. Det som behövs är ett genuint intresse för människor och en vilja att engagera sig.

Du kan hjälpa en annan människa att komma tillbaka till samhället och inte till ny brottslighet. Läs mer på: www.kriminalvarden.se/lekmanövervakare

VI BRYTER DEN ONDA CIRKELN

ÄR ETT SVERIGE FRITT FRÅN KNARK ETT ORIMLIGT MÅL?

I Sverige är det olagligt att tillverka, sälja, köpa, langa, smuggla och bruka narkotika. Men idag pågår det diskussioner om huruvida eget bruk av narkotika ska avkriminaliseras eller ej – och i frontlinjen för en lagändring står Vänsterpartiet. Men även forskare och andra debattörer anser att en lagändring kan komma att bli aktuell.

Viktigt att komma ihåg är att det är en stor skillnad mellan en legalisering och en avkriminalisering, säger Vänsterpartiets vårdpolitiska talesperson **Karin Rågsjö**.

– En del partier tror att Vänsterpartiet vill legalisera eget bruk av narkotika. Och då tycker jag att man bör läsa på, för så är inte fallet.

Vänsterpartiet är också tydliga med att de tar avstånd till alla förslag gällande legalisering av illegala droger eftersom konsekvensen skulle vara att allt fler människor skulle riskera att fastna i ett beroende. Innehav, tillverkning och försäljning av narkotika ska därför vara fortsatt olagligt. Partiet menar att det viktigaste

är att få stopp på langningen snarare än att jaga enskilda missbrukare, för själva "kriminaliseringen minskar inte missbruket" går det att läsa på partiets hemsida.

– Och jag tror inte att fler människor kommer att vilja testa narkotika eller riskerar att bli beroende bara för att det egna bruket skulle avkriminaliseras. Jag tror däremot att man måste arbeta mer förebyggande och beroende personer måste få hjälp och stöd direkt. Så ser det inte ut idag, säger Karin Rågsjö.

Viktigt att också förstå är att beroende är en sjukdom. Det behövs ett större fokus på jämlik hälsa, vård och sociala insatser, säger Karin Rågsjö.

NARKOTIKARELATERADE DÖDSFALL; VANLIGT I SVERIGE

Enligt en rapport från EU:s narkotikabyrå EMCDDA är Sverige ett av de länder i Europa som har flest narkotikarelaterade dödsfall. Karin Rågsjö och Vänsterpartiet anser därför att man har misslyckats med den svenska narkotikapolitiken och menar att det finns flera förklarliga

Foto: Denny Lorentzen

skäl till detta.

– Under flera års tid har det skurits ner både inom beroendevården och socialtjänsten och det har såklart drabbat beroende personer väldigt hårt. Det är vansinnigt många som dör av överdoser.

– Vänsterpartiet vill ha en fortsatt restriktiv narkotikapolitik men den måste vara förenad med andra åtgärder som fattas idag. Och att det är så många människor som inte får adekvat hälsovård borde vid det här laget ha väckt ett stort intresse bland politiker, säger Karin Rågsjö.

– Sen har vi också använt oss av tvivelaktiga metoder. LVM-vård kan ju låta jättebra, men om man tänker sig att man betalar 2000–3000 kronor om dygnet så ska ju kommunen få tillbaka en person som mår mycket bättre. Och så är det inte. Det är mycket som måste göras. Vi är inte världsbäst på narkotikapolitik, säger Karin Rågsjö.

Jessica Vikberg, ordförande för RNS, Riksförbund Narkotikafritt Samhälle, har alltid varit en stark narkotikamotståndare. Hon menar å andra sidan att narkotikapolitiken

faktiskt bidragit till en del positiva effekter.

– Vi ser inte ett öppet missbruk på Sveriges gator, något som kan vara vanligt förekommande i andra länder. Men för RNS räknas varje dödsfall som en tragedi och målet är att minska dem. Och många av dessa dödsfall är relaterade till narkotikaklassade läkemedel som läkare skriver ut, säger Jessica Vikberg.

GRANSKNING AV RÅDANDE LAGSTIFTNING

I över tio år har Vänstern som parti ensamma argumenterat för en avkriminalisering, men enligt Karin Rågsjö börjar diskussionen ta fart inne i riksdagen och menar att det händer ganska mycket kring just den här frågan.

– Jag tycker att diskussionen har en annan tonalitet idag än tidigare, inom nästa alla partier faktiskt. Men jag skulle önska att Socialdemokraterna hade ett mer forskningsbaserat arbete på området.

–Jag ska inte döma. Socialdemokraterna som är regeringspartiet

tillsammans med Miljöpartiet måste använda sig av en annan omvärldsanalys och titta på andra länders arbete med narkotikapolitiken. Det är så farligt med enkla lösningar och populistiska förslag. Det behövs en palett av lösningar, säger Karin Rågsjö.

Både Vänstern och Centerpartiet vill utreda rådande lagstiftning för att se över dess effekter.

– Fick de personer som dömdes för eget bruk hjälp? Har de arbete? Pluggar de? Vi vill se över alla faktorer och utreda vad lagen faktiskt lett till, säger Rågsjö. Och om det visar sig att rådande lagstiftning faktiskt har bidragit till en positiv utveckling får Vänstern släppa sin idé, men att så skulle vara fallet, det tvivlar Karin Rågsjö på.

I Norge har man tagit fram en reform för att avkriminalisera eget bruk och istället erbjuda vård. De personer som använder droger eller har på sig små mängder narkotika för eget bruk begår inte ett brott och kan därför bemötas men andra åtgärder, som exempelvis ett obligatoriskt samtal med en så kallad avrådningsnämnd där advokat,

läkare och socialarbetare ingår.

– Något som visat sig vara mycket framgångsrikt, säger Karin Rågsjö.

MÅL OCH AMBITION

Ambitionen med en avkriminalisering är att minska dödstalen, se till att människor får en bra hälsa och att hjälpa dem som vill komma ur sitt beroende. Och de människor som inte förmår att sluta ska i alla fall få överleva, säger Rågsjö. Förhoppningen med avkriminaliseringen är också att komma åt de som tjänar de stora pengarna, alltså smugglarna och langarna.

– Det skulle vara intressant att se vad som händer om polisen vänder strålkastarljuset mot de stora hajarna. Det är väldigt många som blir dömda eller hamnar i registret för eget bruk,

men av de som langar och smugglar är det bara några få procent av fallen som klaras upp.

Och på grund av detta blir förutsättningarna för den missbrukande som vill söka hjälp sämre, säger Karin Rågsjö.

KRITIK MOT VÄNSTERN

Jessica Vikberg menar att Sveriges narkotikapolitik ska vara fortsatt restriktiv. Vikberg riktar därför kritik mot Vänsterpartiet och avkriminaliseringen.

– Det är en galen idé som sänder ut dåliga signaler till alla inblandade – ungdomar, föräldrar, langare och smugglare. Och om vi slår hål på myten om att folk hamnar i fängelse för att de konsumerar droger och att

man inte vågar söka hjälp på grund av konsumtionsförbudet så blir det ännu tydligare varför förbudet bör vara kvar. Polisen vill att man söker hjälp.

Men om rådande lagstiftning faktiskt fungerat skulle situationen i Sverige sett helt annorlunda ut, säger Karin Rågsjö.

– Lagen borde redan haft sin inverkan och det borde vara färre som testar och blir beroende av narkotika? Mellan 700–900 personer dör av överdoser i narkotika i Sverige varje år.

– Man kan ibland hamna i skumma diskussioner med exempelvis RNS eftersom de bara tror på repression, och det fungerar inte. Man måste kunna mötas och inse att det här är ett jätteproblem.

DEN SVENSKA NARKOTIKAPOLITIKEN ÄR ETT HETT SAMTALSÄMNE

– DET RÅDER DET INGET TVIVEL OM

Och visst förstår Jessica Vikberg att detta är ett problem och menar att om RNS bara trott på repressio hade de knappast arbetat med Narkotikafri skola, som är ett av deras viktigaste projekt.

– RNS tror också på förebyggande arbete och tillgångsbegränsning. Metadon och liknande substitut kan vara en del i behandlingen om målet är drogfrihet. Med det tenderar i vissa länder att bli något man ger även till väldigt unga personer istället för att ge dem redskap för att sluta bedöva sig med droger.

– Det gäller att fånga upp människor innan de blir beroende och det måste finnas en missbruksvård som är fri från medicinering. Och bara för att inblandade inte kan kommunicera får vi inte ge upp. Det handlar om att ha drogkurage – att göra det man kan oavsett om man är socionom, morsa eller tullare, säger Jessica Vikberg.

Det finns heller ingen logik i att innehav skulle vara förbjudet men ha det i kroppen, där det gör skada, skulle vara okej, säger Vikberg.

– Hela vitsen med att narkotika är illegalt är ju att det inte ska skada individen.

FÖREBYGGANDE INSATSER

Regeringen behöver utveckla polisens, tullens och socialtjänstens förmåga att stoppa narkotikan och att kunna ge rätt hjälp vid rätt tillfälle, menar Jessica Vikberg.

– Vi måste även stoppa "langningen"

från läkarhåll och hjälpa personer med hög riskfaktor genom rätt vård. Tvångsvård när så behövs.

Och där instämmer Karin Rågsjö som också menar att koncentrationen måste riktas mot att arbeta med förebyggande insatser.

– Nu kommer sprutbytesprogrammet byggas i hela landet. Men det har funnits ett antal personer som stått emot detta förslag och det är sorgligt eftersom det inneburit att många har dött och farit illa. Men idag är alla partier överens i den frågan, och jag är jätteglad för det.

Men som tullare tycker Jessica Vikberg att det är konstigt att ge verktyg till människor med ett beroende, men har förståelse för konceptet om det är så att det leder till att missbrukare tar tag i sin beroendesituation.

– Men gör man det om staten säger "ta inte droger" med ena handen "men här har du sprutor" med andra? Jag är kluven. Visa att det fungerar och då menar jag inte att staten ska tjäna pengar på att färre får HIV, utan att man hjälper dem som tar sig tid att hämta sprutor.

För att minska dödsfallen menar Karin Rågsjö att det ska finnas större tillgång på Naloxon, en substans som motverkar effekterna och följderna av opioider som heroin och morfin.

– Det ska finnas Naloxon överallt, inte bara på kliniker. För det är ju inte något som man kan bli beroende av, utan det räddar liv. Ge det till människor på gatan också.

RNS anser också att Naloxon är bra, men Jessica Vikberg menar att man behöver ta tillfället att hjälpa dem är i behov av substansen.

– Så att de också kan få ett värdigt liv framöver.

I förebyggande syfte vill Vänstern även att det ska finnas fler öppna kliniker och att fler resurser ska läggas på regionernas beroendearbete och till socialtjänsten. Det ska också skapas bättre förutsättningar för unga som är på väg in ett beroende att ta sig ut och flödet av opiater på internet ska stoppas.

– Det behövs även en lagändring där psykiatrin ska vara ansvarig för beroende med psykisk ohälsa, inte socialtjänsten. Socialtjänsten ska vara

garanten för bland annat försörjningsstöd och bostäder, säger Karin Rågsjö.

EN LAGÄNDRING NÄRA?

Regeringen uppmanas av ett enigt socialutskott i riksdagen att se över vårdansvaret för personer med beroendeproblem och psykisk ohälsa och att det kan samlas hos en huvudman. Regeringen uppmanas även att utreda tvångsvårdslagarna, säger Karin Rågsjö.

Att den svenska narkotikapolitiken är ett hett samtalsämne råder det inget tvivel om. Att fler riksdagspartier öppnat upp för diskussion är enligt Karin Rågsjö, även det ett faktum. Både Karin Rågsjö och Jessica Vikberg vill att narkotikapolitiken i Sverige ska vara fortsatt restriktiv. Men vad som framgått här är att åsikten, definitionen och uppfattningen av vad restriktivitet faktiskt innebär skiljer sig åt – och det återstår för oss att se om, eller kanske till och med när, en lagändring kan komma att träda i kraft. ■

Kajsa Ekström

FAKTA:

Narkotikafri Skola

Projektet drivs av RNS sedan 2008 och har till syfte att sprida kunskap, metoder och erfarenheter för att utveckla gymnasieskolans narkotikaförebyggande arbete. Man erbjuder gymnasieskolor bland annat kurser, workshops och seminarier om cannabis, verktyg för att arbeta narkotikaförebyggande inom verksamheten samt rådgivning och konsultation till skolhälsoeteam, rektorer och andra som arbetar med ungdomar.

Källa: narkotikafriskola.se

FAKTA:

EMCDDA

Europeiska centrumet för kontroll av narkotika och narkotikamissbruk. EMCDDA:s syfte är att tillhandahålla EU:s medlemsstater en objektiv överblick över EU:s narkotikaproblematik.

Källa: emcdda.europa.eu/Sweden Country Drug Report 2019

POLISEN MÅSTE FÅ ÄGNA SIG ÅT DET POLISEN SKA GÖRA

Vi lever i ett av Europas mest välmående länder. Men det är ändå tio gånger vanligare med dödsskjutningar bland unga män i Sverige än i Tyskland. En siffra som lätt blir obegriplig och läget börjar bli akut.

– Den senaste tidens dödsskjutningar visar att läget är mycket allvarligt, säger rikspolischefen Anders Thornberg till TT.

Foto: Lars Hedelin

*Folk vill ta sig ur,
men det finns
inga resurser.*

“

*Det går inte
snabbt och
man hamnar
mellan stolarna*

Tyskland och Sverige är två länder som liknar varandra både socialt och ekonomiskt. Trots det visade forskningen som presenterades förra året att risken är betydligt större att dödas i en skjutning i Sverige jämfört med Tyskland för män som är 15-29 år. Även jämförelsevis med våra nordiska grannar – sticker Sverige ut i en negativ bemärkelse.

I takt med att blocköverskridande samtal nu förs på nationell nivå angående gängvåldet så fortsätter dödande på gator och torg. Det ligger i Sveriges intresse att politikerna tar ansvar, gräver ner stridsyxan och gemensamt oavsett politisk tillhörighet försöker hitta hållbara och förnuftiga lösningar på detta gigantiska problem. Det kommer säkert fram något gemensamt förslag till slut – men först ska de traditionella politiska utspelen och annat käbbel få ett visst utrymme. Att gemensamma strategier skulle rinna ut i sanden vore närmast en katastrof.

RIKSPOLISCHEFEN: "ALLVARLIGT LÄGE"

Rikspolischefen var inbjuden till politikernasamtalen tillsammans med riksåklagaren och överdirektören på

Tullverket. Thornberg vill att politikernasamtalen om gängvåldet omsätts till handling i praktiken. Han betonar också att polisen måste få ägna sig åt det som polisen ska göra. Det är det enskilt snabbaste sättet att öka vår kapacitet, säger rikspolischefen till TT efter besöket hos politikerna.

– En akut åtgärd är att befria polisen från arbetsuppgifter som i dag stjäl tid från arbetet med gängkriminaliteten, säger han

– I dag förs 88 procent av berusade personer till polisarrest och 12 procent till tillnyktringsenheten på sjukhus. Siffrorna borde kanske vara omvända. När jag träffar ingripandepoliser säger de att allt för stor del av deras tid går till den här typen av transporter.

BROTTSFÖREBYGGANDE ARBETE

Redan som barn började **Jacob Fraiman**, 42, begå brott. Under flera år ville han bryta den kriminella banan, men utan framtidsdrömmar och pressad av vänner dröjde det länge innan livet vände. Som förbundsordförande i organisationen Unga Kris, Kriminellas revansch i samhället, jobbar han förebyggande mot droger och kriminalitet bland unga. Han säger att han ser hur unga

personer ibland används av äldre kriminella och beskriver det som en ond spiral.

– Folk vill ta sig ur, men det finns inga resurser. Det går inte snabbt och man hamnar mellan stolarna, säger Jacob till SVT Uppdrag Granskning. Jacob Fraiman är ofta i kontakt med myndigheter, fältsekreterare och sociala insatsgrupper – men säger att det finns problem.

– Att bara nämna polisen till sådana här ungdomar är jättesvårt. Jag får först bygga en relation och skapa tillit och sedan kan jag prata om att det finns en avhopparverksamhet, för de vill inte "samarbeta med aina", säger Jacob vidare i programmet.

Jacob vill se mer brottsförebyggande arbete. Längre och hårdare straff hjälper inte på dessa unga kriminella.

– Det kan snarare få motsatt effekt. Hamnar någon i fängelse eller blir dömd till ungdomsvård på någon SIS-institution får de snabbt en identitet som kriminell, vilket inte är bra, säger Jacob. ■

Christer Gustafsson Renlid

De senaste årens missbruk har lett till en drog-reducerad hjärnskada som utgör en grund för fördjupande upplevelser av ångest, upplevelser att vara förföljd av psykotisk dignitet och ytterligare försämrade förmåga att kontrollera beteendet. Den aktuella gärningen har begåtts som uttryck för ovannämnda psykiska störning.

“

MITT LIV PÅMINNER OM GÖKBOET!

Den 8 augusti 1999 dömdes Billy för grov stöld. Det rörde sig om ett villainbrott och Billy fick med sig smycken och lite småsaker. Ingen av de boende i huset var hemma vid inbrottsfallet. Vid den här tidpunkten var han djupt nere i ett narkotikamissbruk och hade redan avtjänat flera fängelsestraff. Den här gången skulle det bli annorlunda. Han dömdes till sluten rättspsykiatrisk vård – och är fortfarande kvar efter 20 år.

– Mitt liv påminner om Gökboet, säger **Billy Hellström**.

Han förekommer under 31 avsnitt i kriminalregistret och har avtjänat 20 år på några av landets tyngsta rättspsykiatriska vårdinrättningar – för en grov stöld. Billy började dricka alkohol vid elva års ålder och som 15-åring var han fullfjädrad narkoman. Vid 43 års ålder hade han ett gediget brottsregister. Hur skulle detta få ett slut? Det var då Billy kläckte världens sämsta idé.

– Jag var trött på att sitta i fängelse därför ville jag bli "kryssad" och få rättspsykiatrisk vård istället. Det var då jag kom i kontakt med läkaren och psykiatrikern **Magnus Broberg**. Jag tänkte övertala honom att fejka en diagnos så jag skulle få vård i stället, säger Billy.

Enligt Billy var Broberg till en början tveksam och sa att det inte skulle gå vägen för han var inte allvarligt psykiskt störd. Men Billy stod på sig och till slut kom läkaren på ett sätt för att övertyga domstolen att han led av en allvarlig psykisk störning. Läkaren föreslog en hjärnröntgen som visade att Billy hade en drogrelaterad hjärnskada. (Broberg har avböjt kommentera Billys påståenden)

Av utlåtandet över den rättspsykiatriska undersökningen framgår, bland annat följande.

"De senaste årens missbruk har lett till en drogreducerad hjärnskada som utgör en grund för fördjupande upplevelser av ångest, upplevelser att vara förföljd av psykotisk dignitet och ytterligare försämrade förmåga att kontrollera beteendet. Den aktuella gärningen har begåtts som uttryck för ovannämnda psykiska störning".

EN LIVSTIDS DOM

Tingsrätten, med grund i det rättspsykiatriska utlåtandet, beslutar att döma Billy till sluten rättspsykiatrisk tvångsvård med särskild utskrivningsprövning.

DET ÄR SKANDAL ATT BILLY FORTFARANDE ÄR INLÅST

Billys plan hade förvisso, och honom gladeligen, gått i uppfyllelse – han skulle nu slippa ännu ett fängelsestraff. Men det blir inte riktigt som han tänkt sig. Förhoppningen var att vara ute igen efter ett eller max två år inom den slutna rättspsykiatriska vården. Idag har tjugo år passerat och han sitter fortfarande inlåst, detta trots att han av domstol inte längre anses vara allvarligt psykiskt sjuk.

Billys fall har varit uppe för prövning i förvaltningsrätten vid ett 50-tal tillfällen. Men trots att han inte har återfallit i någon brottslighet och haft regelbundna permissioner så har domstolen hela tiden avslagit Billys begäran att få komma ut. Det har blivit en ändlös vandring mellan olika slutna rättspsykiatriska institutioner. Men han vägrar ge upp och nu med sin nya advokat **Tove Rhudin Nichols** har han på nytt fått sitt fall prövat av domstol. Nu anses han inte längre lida av en allvarlig psykisk störning – men blir ändå kvar i vården.

Sakkunnig läkare hävdade under den senaste förhandlingen som hölls i juni i år att det idag inte finns några som helst belägg för att Billy längre ska anses vara allvarligt psykiskt störd på det sätt som han ansågs vara för tjugo år sedan.

Han påpekar dock att det under den långa vårdtiden visserligen har förekommit avvikelser och att dessa stundtals varit svårhanterliga.

– Men av den senare delen av vårdtiden är det väl visat att det är en god utveckling av drogfrihet och det finns heller inga hållpunkter för återfall i brott.

– Min uppfattning är att det inte längre finns belägg för den allvarliga psykiska störning som föranlett vårdöverlämnandet – och det har det inte gjorts på länge, hävdar den sakkunniga läkaren.

Men i domen står det dock att Billy ska vara kvar inom slutenvården. Och det är just detta som gör situationen så obegriplig. Hur kan eller ens får det vara möjligt att Billy sitter inlåst och tvångsvårdas trots att han varken betraktas som sjuk och inte heller är våldsbenägen?

Samtidigt som läkaren menar att den psykiska störning som Billy diagnostiserades med inte längre kvarstår finns det dock andra skäl till fortsatt vård.

– När det gäller personliga förhållanden och eftervårdskontakter är min bedömning att det ändå finns grund för att det kvarstår en psykisk störning utifrån personlighetsproblematiken och närheten till missbruk i tid, säger sakkunnig läkare

SKÄLET TILL FORTSATT VÅRD

Billys advokat Tove Rhudin Nichols förklarar att lagen säger att även om man inte längre betraktas som allvarligt psykiskt sjuk så kan det ändå finnas skäl till fortsatt vård, vilket är något som i tidigare domar har presenterats där det framgår att Billy visserligen har gjort framsteg, men att

det måste gå lite längre i tid.

– Lagen säger att om man inte längre har den här allvarliga psykiska störningen så får man vidare se över om det, med hänsyn till Billys psykiska tillstånd och personliga omständigheter, i övrigt finns skäl för honom att stanna kvar. Det handlar i princip om Billys sociala situation, säger Rudin.

I tidigare domar anser förvaltningsrätten alltså att Billy inte är redo att släppas fri. I den senaste domen nämns inte ens något i stil med en framtida utskrivning.

ETT MOMENT 22

Enligt lag och på grund av den påföljd som Billy dömts till måste fallet prövas var sjätte månad för möjligheten för utskrivning. Två gånger om året har han fått avslag – i tjugo år. Det är Billys sociala situation och personliga omständigheter som förvaltningsrätten fortfarande anser inte är tillräckligt ordnade, något som advokat Rhudin argumenterar mot i förhandlingarna i domstolen.

Enligt Rhudin är den sociala situationen och de personliga omständigheterna visst ordnade och det finns en

konkret plan för hans utsluss.

– Vi har skrivit en inlaga som anger allt och som talar för att han kan vara ute, säger hon

I inlagan presenteras bland annat att Billy har en etablerad kontakt med (Kriminellas Revansch I Samhället) KRIS, att han har sysselsättning, ordnat boende och stabil ekonomi, att han har etablerat drogfria kontakter, att han har haft omfattande permissioner, att han sköter sin vård och deltar i aktiviteter, att han har brutit med sitt gamla kriminella umgänge och att han uppfyller kraven i vårdplanen.

– Men man kan undra varför detta, som talar till Billys fördel, helt utelämnas i domen, det kommenteras inte ens. Och nu har Billy flyttats till en ny vårdinrättning för bara några veckor sedan och därför har kontakten med öppenvården inte etablerats. Men det är ju inget som Billy kan råda över, menar Rhudin.

MOTSTÅNDET FRÅN FÖRVALTNINGSRÄTTEN

Både advokat Tove Rudin och biträdande jurist **Julia Tornberg** ifrågasätter starkt förvaltningsrättens ovilja

att ta del av den bevisning som lagts fram och berättar att förvaltningsrätten menat att deras arbete varit helt förgäves och att arbetsinsatserna varit orimliga för denna typ av mål.

– Men vi måste ju framföra argument som talar för att hans personliga förhållanden i övrigt är sådana att han kan vara ute. Men det får vi inte göra.

– Och om det nu handlar om hans personliga förhållanden måste ju Billy själv få höras och få visa sina insikter i sitt missbruk. Det måste han få redogöra i själv, men det har han inte fått möjlighet till, säger Rudin.

Förvaltningsrätten tycks inte heller ha tid med några långa förhandlingar. 30 minuter får Rudin på sig, eftersom fler förhandlingar i andra mål ska hinnas med samma dag. Julia Tornberg menar att det är av praktiska skäl som förvaltningsrätten vill ha korta förhandlingar.

– Men det finns inget i lagen som säger att förhandlingar ska vara korta. De åker ut till sjukhusen och håller i dessa förhandlingar och tycker det är skönt att hinna med några på en förmiddag, hävdar Tornberg.

INLÅST PÅ LIVSTID?

Så kommer ett liv i frihet ens vara möjligt för Billy när varken han själv eller hans företrädare får rättvisa möjligheter till att framföra sina argument? Samtidigt som förvaltningsrätten menar att det är de personliga förhållandena som måste ordnas för att en potentiell utskrivning ska vara möjlig vill de inte ens lyssna till eller ens försöka förstå att så faktiskt är fallet.

Rudin och Tornberg menar att Billy riskerar att förbli inlåst eftersom det är upp till förvaltningsrätten att bedöma om han har en bra utsluss eller ej, vilket både advokaten och Tornberg ihärdigt kämpar för att bevisa att Billy faktiskt har.

De menar även att det är svårt att förstå hur förvaltningsrätten faktiskt resonerar.

– Anser de inte att det Billy säger eller det vi bevisar är trovärdigt? Antingen är det så, eller så kanske de anser att det är trovärdigt men inte tillräckligt.

– Det är svårt för oss att förstå hur de resonerar och svårt för Billy att

förstå hur han ska agera för att uppfylla kraven på personliga förhållanden. Det är brist i domskälen, menar Rudin.

KAMMARRÄTTEN AVSLOG BEGÄRAN OM MUNTIG FÖRHANDLING

Kammarrätten instämmer i den bedömning som förvaltningsrätten gjort. Någon ändring blev det inte och Billys besvikelse är påtaglig.

– Jag vill bara börja leva ett normalt liv. Jag är en drogberoende men inte alvarligt psykiskt störd. Det har kostat Landstinget mångmiljonbelopp som hade kunnat användas till bättre saker än ha mig inlåst på tunga slutna institutioner. Det finns de som vill ha vård men får inte det, och så sitter jag här, säger Billy.

Advokat Rhudin Nichols menar att sedan förvaltningsrättens dom kom har ytterligare nya omständigheter tillkommit som talar för att den rättspsykiatriska vården bör upphöra.

– En planering för Billy har upprättats med ett behandlingshem vilket vårdande läkare är överens om med Billy att det är en bra behandling, säger hon

– Vi hade velat få en muntlig förhandling i Kammarrätten för att muntligen kunna utveckla de nya omständigheterna eftersom Billy inte bedöms lida av en alvarlig psykisk störning längre – som tidigare föranledde beslutet om vård för snart 20 år sedan, säger advokaten

ADVOKATEN: "EN SKANDAL ATT BILLY FÖRFARANDE ÄR INLÅST"

Advokat Tove Rhudin Nichols skröder inte orden när hon summerar fallet Billy.

– Att Billy fortfarande är inlåst är enligt min mening en stor skandal. Det finns patienter som går på tung neuroleptika som de får injicerat varannan vecka, men lever ute i det fria.

Medan Billy som inte vare sig får medicin eller vård hålls inlåst. Det är en omänsklig behandling och jag kommer strida för hans rätt tills han är ute, avslutar Tove. ■

*Kajsa Ekström
Christer Gustafsson Renlid*

Tränings- och referensboende med förstahandskontrakt

Behöver du en ny start?

Då är kanske vårt tränings- och referensboende något för dig.

Denna boendeform vänder sig till vuxna personer som är hemlösa, riskerar hemlöshet eller vistas på korttidsboende men som har svårt att komma vidare till en egen bostad. Vi tar emot kvinnor och män, ensamstående eller som par med olika fysiska eller psykiska hinder samt tidigare/ avtagande missbruksproblematik.

Våra boenden är självhushåll i egen lägenhet men med ett förstärkt stöd. Man får mycket stöd som sedan gradvis trappas av. Vi motiverar och hjälper dig att finna rutiner som gör att vardagen fungerar så att du själv kan ansvara för inköp, tvätt, och städning. Vi vill att du skall känna sig trygg med boendet och att samspelet med vår personal skall fungera. Vi hjälper dig att söka en egen lägenhet. Lyckas vi inte finna en egen lägenhet efter placeringens slut då erbjuder vi dig ett förstahandskontrakt hos oss.

Vi tar endast emot placeringar via myndigheter, till exempel en socialtjänst.

Vill du få plats hos oss? Kontakta oss så berättar vi mer.

Curbo Sverige AB
www.curbosverige.se
info@curbosverige.se
0720-644389

CURBO SVERIGE AB
- Boende som gör skillnad

Vårt hjärta slår för
allas lika värde!

NARKOPODDEN

- INTE BARA FÖR DE REDAN FRÄLSTA

Podcast har blivit populärt för media, företag och föreningar. Nu har RNS startat Narkopodden för att nå ungdomar och andra intresserade kring droger, kriminalitet och beroende.

– Vi vill ge en röst till alla dom som har kunskap och som på olika sätt kommer i kontakt med drogproblem. Det kan handla om personer som kommit ur missbruk och lärare, tullare, poliser och behandlingspersonal. – Vi vill inte bara nå "redan frälsta" som läser vår medlemstidning, utan även nå nya målgrupper och unga som nästan bara lyssnar via mobilen på poddar, säger **Jessica Vikberg**, ordförande i Riksförbundet narkotikafritt samhälle, till Drugnews.

Hon tycker det är väldigt roligt och har redan intervjuat och gjort flera inspelningar i den nya studiohörnan som inretts i föreningens lokaler.

Tekniken är ganska enkel, men det behövs bra mikrofoner och ekodämpande inredning för att ljudet ska bli bra.

Legendariske radiopratarer **Ulf Elfving** har ställt upp i introt till Narkopodden, musiken står **Magnus Rosén** för och tekniken har **Joakim Berndes** hjälpt till med. Två poddavsnitt på cirka 25 minuter har redan publicerats.

I **det första poddavsnittet** leder Jessica Vikberg samtalet mellan narkotikapolisen **Lennart Karlsson** och **KRIS** (Kriminellas revansch i samhället) nya ordförande **Gibbe Woldu**. De pratar om hur drogsituationen har förändrats genom åren. Första gången de möttes var på Sergels torg då Gibbe var heroinist och jagades av Lennart. 15 år senare möttes de igen i Almedalen och kunde förenas i en kram. Idag arbetar båda mot droger och hjälper missbrukare utifrån sina olika yrkesroller.

I **andra avsnittet** berättar en tullkriminalare om spaningsutredningen som ledde fram till att ecstasyfabriker i Göteborg kunde stoppas. Razzior gjordes i våras samordnat samma minut mot fyra ställen och

fyra personer dömdes senare till fängelsestraff.

– Medverkande i podcasten får önska framtida gäster, vilket lett till kommande program om bland annat barn till beroende föräldrar och hur tjejer som missbrukar är utsatta.

Framöver kommer vi även grotta ner oss i cannabisfrågan, säger Jessica Vikberg.

Drugnews: Tänker ni även bjuda in meningsmotståndare framöver?

– Ja, det måste vi ju för att få debatt. Nättroll kommer vi undvika, men legaliseringsförespråkare måste vi kunna prata med. Jag möter dem ju redan i radio-debatter och på andra poddar. Hon vill även göra poddar "ute i verkligheten", samtal på behandlingshem (exempelvis San Patrignano i Italien) och kanske också vid öppna drogscener.

Narkopodden finns där poddar finns och kommer ut med nytt avsnitt var tredje fredag. ■

Sven Liljesson

Återpubliceras med tillstånd från drugnews.se

DEBATT

IDÉN ATT VÅLDET STÄNDIGT ÖKAR I SVERIGE ÄR EN MYT SOM LEVER ETT EGET LIV.

Idén att våldet ständigt ökar i Sverige är en myt som lever ett eget liv. Denna myt har satt sig så starkt att den ganska allmänt omfattas som en grundläggande sanning. Detta gäller bland folk i allmänhet, men också på ledande medieredaktioner, bland politiska beslutsfattare och opinionsbildare, skriver journalisten Maria Robsahm på Vägen Ut debatt

Men de faktiska källor vi har visat att det handlar just om en myt. Det är helt enkelt inte sant. Det bisarra uppstår nu att den som påpekar detta – och alltså har kollat källorna – blir misstänkliggjord för att vilja skönmåla verkligheten.

Men det är i själva verket påståendet att våldet ständigt ökar som inte är korrekt. En svartmålning utan saklig grund. Att det dödliga våldet faktiskt har minskat de senaste decennierna är för dem som ägnar sig åt denna svartmålning en ständig källa till irritation. Men att det har skett en minskning går inte att komma runt.

Nyligen undersökte jag om denna minskning kan förklaras med förbättrad sjukvård. Det enkla svaret är nej. Frågan är intimt förknippad med föreställningen om att våldet ständigt

ökar. Kärnan i tanken om sjukvårdens förbättring är att den har hållit tillbaka den ökning av det dödliga våldet som annars skulle ha skett.

Myten om sjukvården är därför bara ett av många försök att hålla kvar bilden av ett Sverige där våldet ständigt ökar. Trots att det inte stämmer med verkligheten.

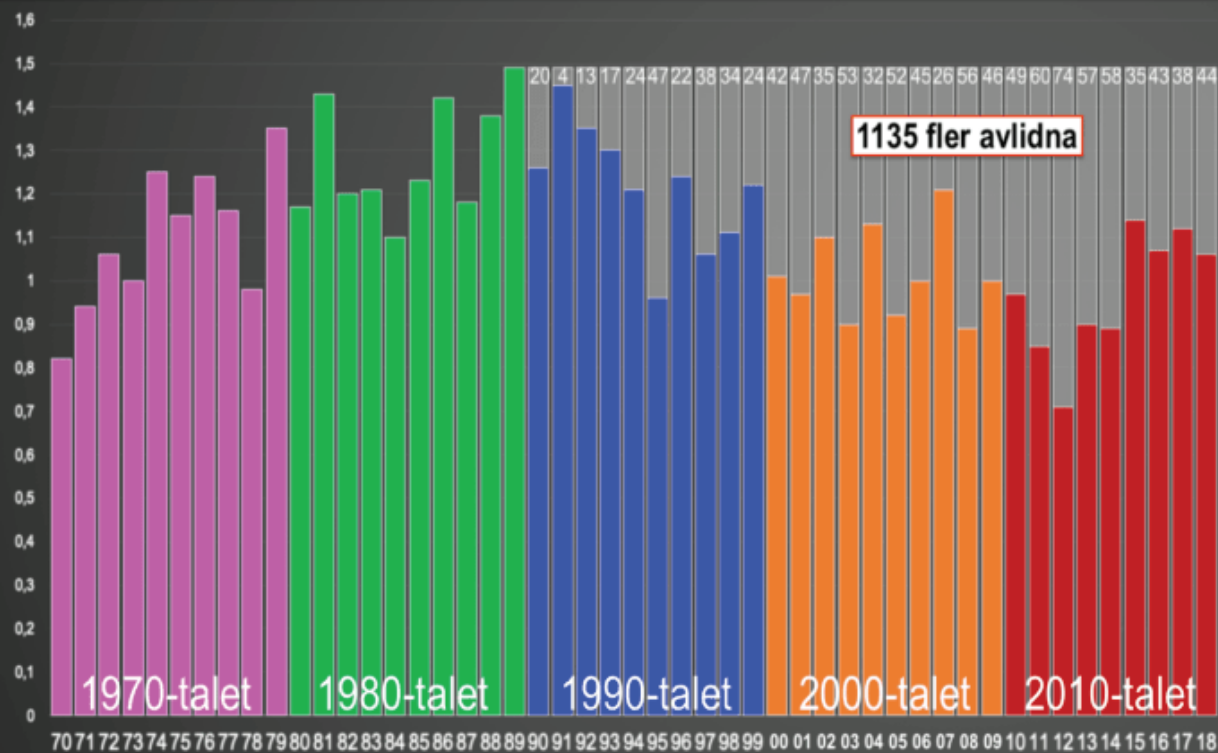
Den som allra hårdast driver uppfattningen att sjukvården skulle förklara minskningen av det dödliga våldet är **Tino Sanandaji**. Med sedvanlig aggressiv energi anser han att detta är självklart och att alla som inte inser detta är idioter.

För ett par veckor sedan skrev han återigen om saken och gjorde ett diagram – ett inlägg som rent sakligt innehåller en hel rad felaktigheter. Jag

Dödligt våld 1970 - 2018

- hur många fler hade dött om det inte hade minskat sedan 1989?

antal per
100 000 inv

Källa: Patientregistret och Dödsorsaksregistret (Socialstyrelsen)

ska återkomma till vad dessa felaktigheter går ut på i detalj.

Men jag vill börja med en av mina grafer som har skapat stor irritation hos Sanandaji och hans tusentals följare. Det handlar om grafen om det dödliga våldet mellan 1970-2018. En enkel redovisning av officiella källor som Socialstyrelsen och BRÅ.

Denna graf visar tydligt att det dödliga våldet ökade under 1970- och 1980-talen för att sedan dess stadigt minska. Den ökning som har skett de senaste fyra åren förändrar inte denna allmänna bild av de senaste decenniernas minskning.

Låt oss nu undersöka hur det hade sett ut om det inte hade minskat sedan 1989. Om vi hade haft samma

antal döda som 1989 års nivå hade 1 135 fler människor blivit mördade fram till idag. 29 procent fler än de 2835 som dog.

Enbart år 2018 skulle 152 människor ha dött om vi hade varit kvar på 1989 års nivå. Det är 44 människor fler än de 108 som dog.

Märk väl att jag inte pratar om någon ökning utan enbart samma nivå som 1989. För den som vill frammana bilden av ett land där våldet hela tiden ökar så är det klart att dessa fakta väcker irritation. Men nu framförs alltså idén att denna minskning skulle bero på att sjukhusvården har blivit så mycket bättre att fler överlever.

Sanandajis nyligen framförda teori handlade om skjutvapenvåld.

Utan förbättringar i vården av skottskador hade vi alltså haft 1 135 fler döda. Är det då möjligt att minskningen beror på förbättrad sjukvård av skottskador? Nej.

För att uttrycka det enkelt: 1135 personer är fler än det totala antalet skottskadade som överlevde under samma period. Här kanske någon invänder och undrar vad som händer om vi vidgar hypotesen, så att den inte bara handlar om skottskador utan om alla skador av våld? Och här kommer vi till en verkligt intressant sak. Det allvarliga men icke-dödliga våld som leder till att människor skrivs in för sjukhusvård har minskat dramatiskt de senaste trettio åren.

Detta är också det främsta argumentet mot att minskningen av det dödliga våldet skulle bero på att sjukvården generellt räddar fler. Antalet patienter inskrivna i slutenvård för våldsskador har minskat kraftigt – det har på 30 år aldrig varit så lågt som idag.

Jag vet att dessa fakta förvånar många, vana som vi har blivit vid rapporterna om ständigt ökande våld. Men patientregistrets siffror är entydiga. Minskningen av det allvarliga, men icke-dödliga våldet i Sverige är kraftig. Somliga blir inte bara förvånade utan vägrar tro att detta kan vara sant.

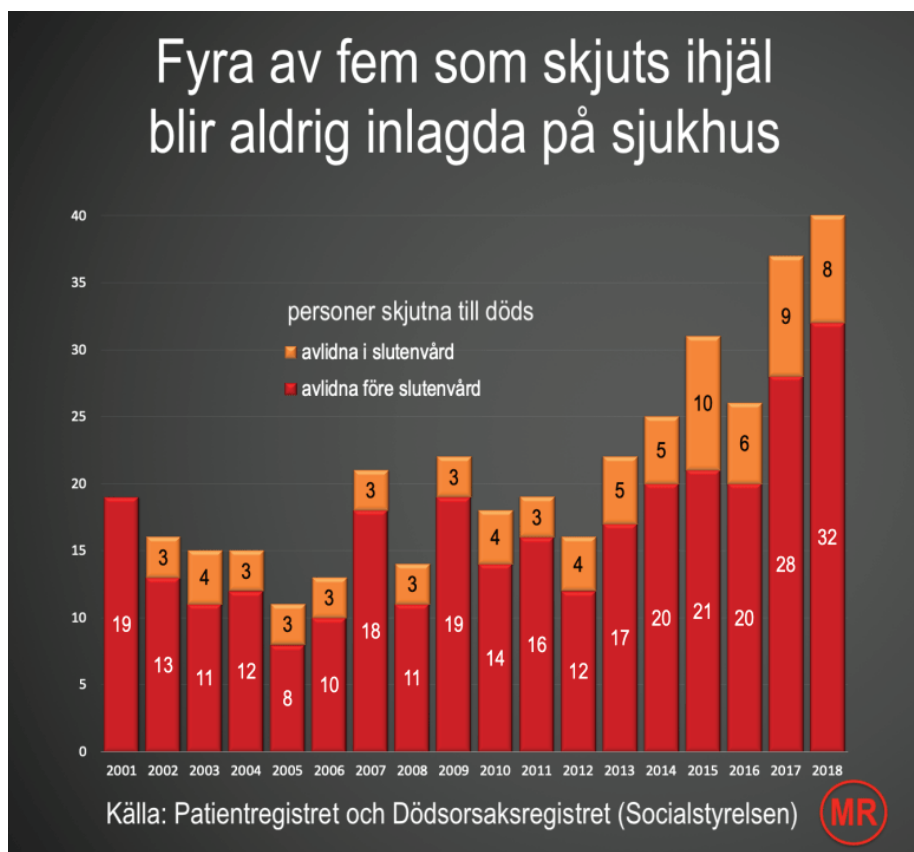
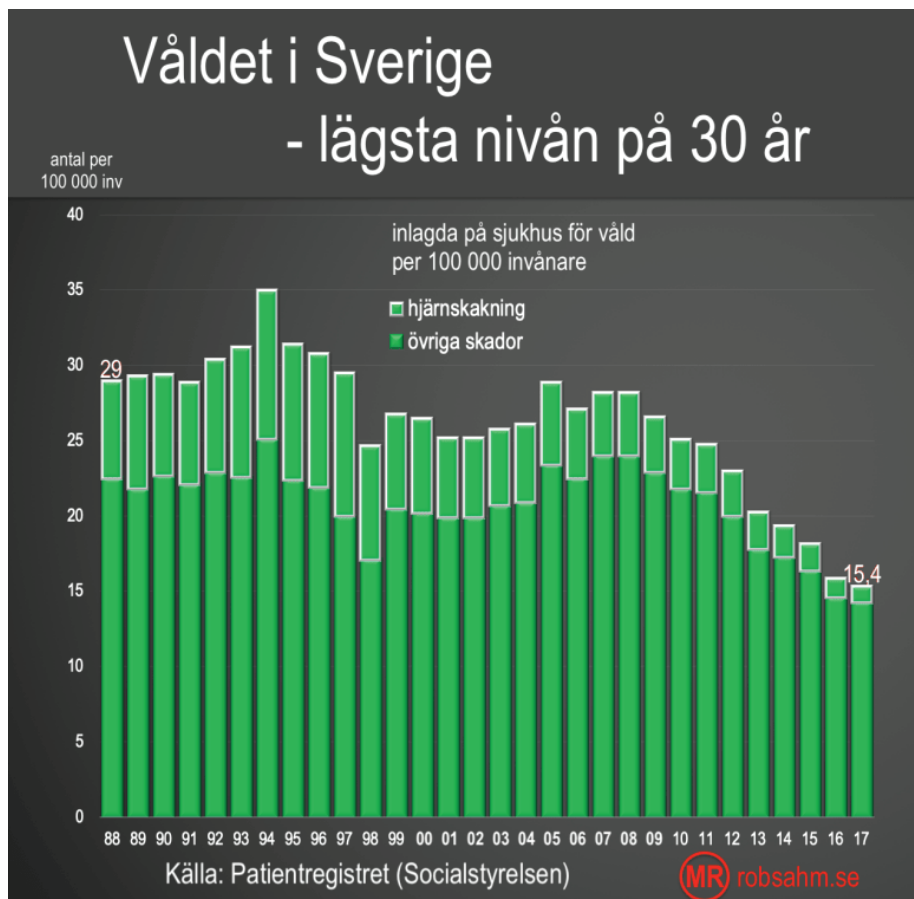
De försöker hitta andra förklaringar till siffrorna än att våldet faktiskt har minskat, eftersom detta inte stämmer överens med deras förutfattade mening. Reaktionen påminner om den som kommer när det gäller fakta om det dödliga våldet.

Tino Sanandaji påstår att minskningen av antalet inlagda på sjukhus för våld i Patientregistret i själva verket beror på ändrade vårdrutiner – exempelvis att färre blir slutenvårdade för hjärnskakning. Han anser sig veta att våldet inte alls har minskat. Och det är korrekt att färre blir inlagda för hjärnskakning.

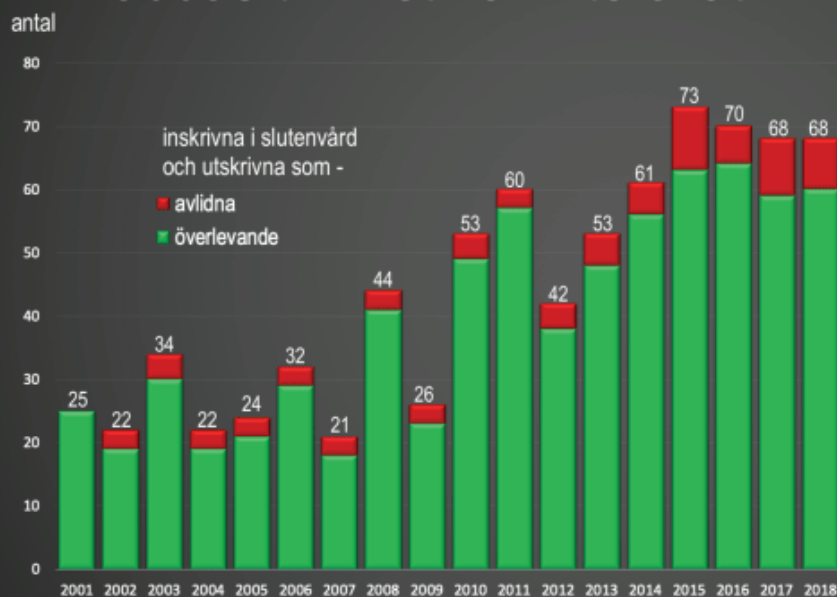
Men även om vi räknar med att allt färre får sjukhusvård för våldorsakad hjärnskakning så handlar det om ett fåtal patienter. Vi har ändå en minskning av antalet som fått vård för våld. En kraftig minskning. Antalet inlagda på sjukhus för skador av våld har på 30 år helt enkelt aldrig varit lägre än idag. Låt oss nu återkomma till skjutvapenvåldet och studera det mer i detalj.

För att verkligen kunna jämföra hur utvecklingen har sett ut när det gäller sjukvården av dem som skottskadas så måste vi först få klart för oss hur många det handlar om. Ungefär en fjärdedel av alla som 2001-2018 föll offer för dödligt våld blev skjutna till döds.

Det handlar om 380 människor som sköts till döds under dessa år. Ett mycket intressant faktum i sammanhanget är att av dessa 380 ihjäl-skjutna människor dog de allra flesta utan att ha blivit inlagda på sjukhus.

Allt fler slutenvårdas för skottskador - ... men andelen som räddas till livet har inte ökat

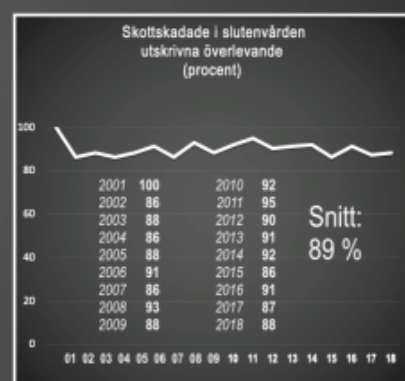

Källa: Patientregistret och Dödsorsaksregistret

Av dem som skrivs in på sjukhus för skottskador överlever nio av tio och i genomsnitt 11 procent skrivs ut som avlidna.

Den siffran har inte ändrats efter 2001.

Slutenvård av skottskador är ingen faktor för att förklara minskningen av det dödliga våldet.

MR robsahm.se

Det handlar om 80 procent eller fyra av fem av alla som sköts ihjäl. 300 människor. En del av dessa påträffades döda, andra dog på vägen till, eller på en akutmottagning. Men de hann aldrig komma in i den slutna sjukhusvården.

Av dem som dog var det 79 personer som blev inskrivna i slutenvården. Under hela perioden 2001 – 2018. De utgjorde 5 % av alla som föll offer för dödligt våld i Sverige.

Slutenvårdens möjligen marginella betydelse för att förklara minskningen av det dödliga våldet klarnar ytterligare när vi tittar på hur många som räddades till livet i slutenvården.

Antalet skottskadade som fick sjukhusvård ökade kontinuerligt 2001-2018 – från 25 patienter år 2001 till omkring 70 årligen de senaste åren. Totalt var det omkring 790 patienter. Av dem som fick sjukhusvård överlevde i genomsnitt nio av tio.

Det visar sig nu att andelen som räddades till livet i slutenvården har varit ungefär densamma under hela perioden 2001-2018. Det handlar genomgående om en av tio som

skrivs ut som avliden. Och de årliga variationerna uppvisar ingen trend.

I klartext: Det är alltså inte fler skottskadade som räddas till livet idag än för tjugo år sedan. Slutenvården är helt enkelt ingen faktor för att förklara minskningen av det dödliga våldet. Här kan man tycka att saken borde definitivt vara avgjord. Men för den som tror att våldet ständigt ökar är det svårsmält att det dödliga och det icke-dödliga våldet skulle ha minskat i Sverige.

Myten om sjukvården är bara den senaste i raden av försöken att rädda bilden av ett Sverige på randen till undergång. Det är lätt att raljera över detta. Lätt att skaka på huvudet åt denna uppenbara ovilja att ta till sig enkla fakta. Men det finns också något oroväckande här som går långt utöver den enkla faktaresistensen.

Det handlar om en "debatt" där polariseringen i sig är ett syfte – där det inte handlar om att ta reda på fakta, utan om att vinna en kamp om hur verkligheten ska beskrivas. Tino

Sanandaji agerar oupphörligt på detta sätt. Han går till angrepp, hånar allt och alla som inte håller med honom. Han agerar som om det verkligen pågick ett krig där alla medel är tillåtna. Inte en diskussion där syftet är att pröva argument och kontrollera fakta.

Jag vägrar att delta i denna konstruerade kamp. Jag vägrar acceptera själva grundförutsättningen för denna syn på debatten som en strid där den som gapar högst, har flest kompisar eller helt enkelt hotar andra till tystnad vinner.

Tino Sanandaji har fel i sak om sjukhusvårdens betydelse för minskningen av det dödliga våldet. Han har också fel om en hel rad grundläggande fakta på det här området. Och det är viktigt att hans felaktigheter inte får spridning.

Men trots att han gärna vill frammana den bilden så pågår det faktiskt inget krig. Det finns olika beskrivningar av verkligheten men det enda som avgör vilken som är korrekt är fakta. Det är det till sist det allra viktigaste. ■

KORSORDET

Koppla av en stund med vårt korsord!
Du har chans att vinna frimärken och ett gratis medlemskap i KRIS!

Vinstplan

- 1:a pris** - 3 kartor, 30 st frimärken
2:a pris - 2 kartor, 20 st frimärken
3:e pris - 1 karta, 10 st frimärken

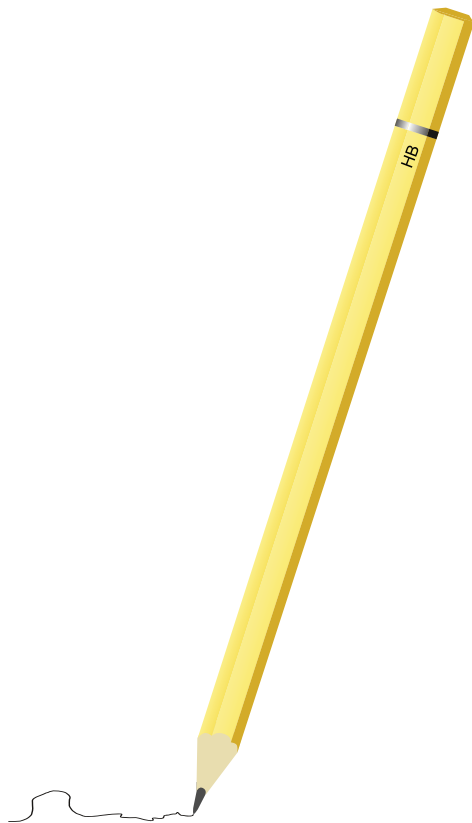
De tre första rätta dragna korsorden vinner enligt prisplanen ovan.

OBS! Tävlingen gäller endast för de som är placerade på någon av Sveriges anstalter, häkten eller SIS-instutioner.

Skicka svaret till:
KRIS Riksförbund
Gröndalsvägen 194
117 69 Stockholm

Ditt svar behöver vi senast den: 15 november 2019.

Facit för korsordet i Vägen Ut 1.2019

Korsord: © Ulf Fransson

KORT- PERSON	S	GÖRA BOT FÖRETT BROTT	DÄR VÄGAR MÖTS	T												
J	O	K	E	R						ÄR TILL FÖR FOTEN						
FISK LUSTSPEL	N	O	VÄNL- SINGEL	E						P						
RESA	F	A	R	S						ILLA- SINNAD	E					
Ä	HÄMMAR UT JÄRN	S	M	E						D						
L	R	D	KRYPA	Å	L	A										
PLAN- DRIVNING	J	E	MUHAM- MED SOVRUM	A	L	I	TILLOPP	START- PUNKT I LIVET	T	HÄR FIS- TARM- BAKTERIE	B	MÄRK VÄL- NOTA BENE	VANDR- ANDE ARAB	B		
B	U	T	I	K	N	Y	F	I	K	E	N	ANSIKTET S VID TAL- OM SVETT	E			
AFFÄRS- LOKAL	R	D	KOMMER EFTER UNDER- SÖKETT	P	S	GER RENA SYN- INTRICK	Ö	G	O	N	B	A	D			
DEN LEVER MÅNGA PÅ PÅ SOMMARN	GLO OCH GLANA	S	E	R	UNG	RENS- FORMAD FIGUR SKY	R	U	N	D	E	L	KALLES DYLIKA ÄR KALAS	PÅ MO- MANGEN	N	U
S	T	O	LÄNG- DRAGEN OCH LÄNG- TRÄCK	S	E	G	FORN- SVENSKT NAMN	E	R	I	K	GER OLJA FÄR RES- TAURANG- BAST	L	I		
STALLBO GÖR MAN PÅ FEST	U	M	G	Å	S	GER MAN HONLINE LAGLOS- HET	S	L	U	SLUTORD UPP- RÖRDA	A	M	E	N		
LEVER I ETT SAMHÄLLE	R	HÄFFA ELLER SKAFFA	T	A	FALLIT HUVUD- STUPA	S	N	A	V	A	T	ANVÄNDS PÅ LÖP- BANA				
B	I	ANVÄNDS SOM JULDEKO- RATION	V	O	KRÄNK- BARHET	I	N	T	E	G	R	I	T	E	T	
ANVÄNDE R STEN- HUGGARE	S	L	Ä	G	G	A	HÄR VUNNET MÅNGA GRAND SLAM-TITLAR ÄR BUTELJERAT	A	G	A	S	S	I			
BLAND- NING	M	I	X	E	R	Ö	V	R	A	R	E	FLYTETYG MINDRE ÄN FÄRTYG	D			
DET LUKTAR GOTT	E	N	E	T	K	C ₂ H ₅ OH	I	↓	EN TID ROMAN AV STEPHEN KING	D	E	T				
I	N	G	R	E	D	I	E	N	S	RÄCKA UT FINGRET	P	E	K	A		
BESTÅNDS DEL I DEG	ÄR GULD VÄRD	O	KLIMAX	O	OFFRETS HÖRSPEL ÅR	T	TRÄDSLÄG ÄR OTATT	O	X	E	L	KOMMER RUSANDE I VILD FÄRT	G			
VISAR HÄNGIVEN SÅGA HOPPAN	E	N	T	U	S	I	A	S	M	MÅSTE DEN SOM INTE VET	R	FRÅN DEN SOM IN- STÄMMER	J	A		
U	T	R	O	P	A	KOMMA FRAM TILL SKÄR JORDEN	N	Å	L	T	I	G	E	R		
AVSTJÄL- NINGEN PLATS BORSLAS	T	I	P	P	ÖPPEN OCH KORT JACKA	B	O	L	E	R	O	INLEDER OFTA FRÅGA	H	U		
H	A	S	P	T	L	L	O	D	J	U	R					

MÅR INTE BRA AV RÖKNING	SMYCKA MED BLOMMOR OCH BLAD	FÅR TA HAND OM SKITEN	ÄR LÄNGRE ÄN KATET- RARNA	HAMNARM RAKET- SKJUTARE	TRAIN- LÄGGNING I OLIKA FÄRGER							
DEN LIGGER I VATTNET		PRATAT DUM- HETER			GÖR BÅDE FISKARNA OCH GLINA							
ANVÄNDS VID KAKBAK				SJUVRUM TVÄTT- STÄLL								
		CHICAGOS FLYGPLATS SKYFFLA										
FLÖJT- SPELARE VÄLDIGT VIKTIGT	RÄTT I JÖNKÖPING GRAVERA			HÄNDER HÅLLT FÖR SANT								
LÄMNAR LANDET FÖR GOTT								ASA- GUD	DÖDLIG SNITS			
					REGERADE FÖRR I TIDEN	SKÖTA OM						
HA ÖGONEN PÅ		FINNS BARA I FANTASIN		GÖRS OFTA MED EN PÅSE	STÄLLNIG							
					LITE MER ÄN TRE		SIFFRA SNÖFRITT					
	SPEL FÖR DE MINSTA											
				SÄNG					FRAMSKJUTNA BASEN			
										HETER FEJ PÅ KNOPPAR- MOJ		
				AVGER MOTSTÅN- DAREN	EXKLA- MATION RESA							
				EX. EN BIT I TAGET		HAR MAN						
						REN- TJUREN		ÅKER MÅNGA ITALIE- NARE				
LEDER FAKTURA TILL	KOPPLAR PÅ OCH AV STRÖM	TÅGA KAN OCKSÅ GÅ SÅ	UNDER- KJOL	GRÖDA GÖMDE SIG ODYSSEUS I								
GILLAR MASK			VISAR DEN RÄTTA VÄGEN									
SKYDDS- ANDE				KOMMER MED POSTEN		PREDI- KERAT	GRÄS- ÄTAREN ÄR SMAKRIK					
OTÄMJD			<i>uffes korsbond .se</i>	KOMMIT ÖVERENS OM LANDTUNGA					KAN POLISEN BOVEN			
KRÄVS PÅ BUSS ÄR AKTIV						DET ÄR IHÄLIGT						
			SKÅRSKÅDA IN I MINSTA DETALJ									

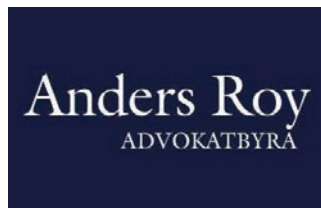
VI STÖDER KRIS DROG- OCH BROTTSFÖREBYGGANDE ARBETE I SAMHÄLLET

Autoexperten

A
ALEKTUM GROUP
Your business. With care.

CORE LINK

Danica Pension

DUO
A S F A L T

F Familjebostäder
i Göteborg

Gällivare kommun

HSB – där möjligheterna bor

INCERT

Kriminalvården

LR LR Revision
Närrev

movant

Nybergs Mek. Verkstad **NB**

ORSA KOMMUN

Prevas

Russinbackens
BEHANDLINGSHEM

Skolfastigheter i Stockholm AB

SKIFU
FASTIGHETER I SUNDSVALL

HJÄLP TILL SJÄLVHJÄLP
ANNO 1910
SKYD SVÄRNET

Svenska kyrkan
SOFIA FÖRSAMLING

REDO
Individuellt anpassad
familjehemsvård

Stockholms Handelskammare

SVALÖVS
KOMMUN
PLATS FÖR LIV

Svenska Kyrkan
i Finspång
Finspång

STÖD VÅR VERKSAMHET! RING VÅR ANNONSAVDELNING 0587-17 00 00

Sävsvöviks
Förstärkta
Familjehem

Sju Advokater KB
Advokat -
Tomas Nilsson AB
Stockholm

TRAFIKSKADETJÄNST

visbymäklarna

Mediatekniker-
utbildningen MTU AB
Linköping

Blackcomb
Peak AB

Hammarö

Carl Bennet AB

Göteborg

E & F
Ekonomikonsult HB

Avesta

Feffes VVS AB

Köpingsvik

Gnosjö
Kommun

Gnosjö

Johannisberg
Ungdomshem

Kalix

Kvinnohemmet
Rosen AB

Storvik

Loipart AB

Alingsås

Pallservice
Production Sweden
AB
Norrköping

Perstorps
Kommun

Perstorp

PQR
Göteborg AB

Göteborg

Rättviks
Kommun

Rättvik

Sense By Us AB

Jönköping

Sis Lvm-Hem
Runnagården

Örebro

Sis Lvm-Hem
Rällsögården

Kopparberg

Uppvidinge
Gymnasium

Åseda

VI STÖDER KRIS DROG- OCH BROTTSFÖREBYGGANDE ARBETE I SAMHÄLLET

Bula AB
Umeå

Castenbäck AB
Stockholm

Nacka Församling
Nacka

XL Bygg Hans Anders
Simrishamn

En plats för möten
Välkommen!

Svenska kyrkan
KALMAR

J I W E S
— MODELL & SNICKERI —

Bredängs Camping
Stockholm
08-97 70 71
www.bredangcamping.se
Skärholmen

Hem & Hyra

STÖDKRIS

HEDERLIGHET DROGFRIHET

90 SVENSK
KONTO INSAMLINGS
KONTROLL

VÅRA KRISFÖRENINGAR

BORÅS

Högagårdsgatan 20
507 53 Borås
Telefon: 073-314 48 51
E-post: boras@kris.a.se

EMMABODA

Långgatan 7
361 31 Emmaboda
Telefon: 073-514 65 60
E-post: emmaboda@kris.a.se

FALKENBERG

Storgatan 21
311 30 Falkenberg
Telefon: 073-673 36 22
E-post: falkenberg@kris.a.se

GOTLAND

Jungmansgatan 123 A
621 52 Visby
Telefon: 073-966 25 26
E-post: gotland@kris.a.se

GÄVLE

Kålhagsgatan 4 B
802 53 Gävle
Telefon: 026-65 29 18
E-post: gavle@kris.a.se

GÖTEBORG

Varholmsgatan 2 D
414 74 Göteborg
Telefon: 073-550 57 36
E-post: goteborg@kris.a.se

HALMSTAD

Planetgatan 2
302 35 Halmstad
Telefon: 035-10 66 44
E-post: halmstad@kris.a.se

JÖNKÖPING

Barnarpsgatan 39 G
553 33 Jönköping
Telefon: 073-894 24 67
E-post: jonkoping@kris.a.se

KALMAR

Fogdegatan 4 B
38235 Kalmar
Telefon: 076-229 09 17
E-post: kalmar@kris.a.se

KRISTIANSTAD

Adress kommer inom kort
Kristianstad
Telefon: 070-316 16 79
E-post: kristianstad@kris.a.se

MALMÖ

Fricksgatan 1
214 26 Malmö
Telefon: 040-92 71 00
E-post: malmo@kris.a.se

NORRKÖPING

Östra Promenaden 16
602 27 Norrköping
Telefon: 079-073 47 32
E-post: norrkoping@kris.a.se

ROSLAGEN

Stockholmsvägen 1 B
761 43 Norrtälje
Telefon: 076-282 92 04
E-post: roslagen@kris.a.se

SKÖVDE

Adress kommer inom kort
Skövde
Telefon: 072-020 25 60
E-post: skovde@kris.a.se

STOCKHOLM

Magnus ladulåsgatan 9
118 65 Stockholm
Telefon: 08-720 21 15
E-post: stockholm@kris.a.se

SUNDSVALL

Västravägen 9
852 34 Sundsvall
Telefon: 060-15 12 11
E-post: sundsvall@kris.a.se

SÖDERTÄLJE

Övre Torekällgatan 29
151 33 Södertälje
Telefon: 070-765 92 83
E-post: sodertalje@kris.a.se

UMEÅ

Slöjdgatan 8
903 25 Umeå
Telefon: 073-831 62 11
E-post: umea@kris.a.se

UPPLAND

Hallkved 347 A
755 97 Uppsala
Telefon: 070-872 44 32
E-post: uppland@kris.a.se

VÄRNAMO

Malmstensgatan 20 B
331 36 Värnamo
Telefon: 070-286 14 02
E-post: varnamo@kris.a.se

VÄSTERÅS

Karlfeldtsplatsen 12
722 22 Västerås
Telefon: 076-231 75 71
E-post: vasteras@kris.a.se

Posttidning B

Returadress:
KRIS Riksförbund
Gröndalsvägen 194
117 69 Stockholm

Vi ställer alltid upp!

Och du kan hjälpa oss i vårt arbete.

Vårt mål är att hjälpa och stödja människor ut ur ett liv fyllt av missbruk och kriminalitet in i en **hederlig och drogfri gemenskap**. En gemenskap där det finns en **stark kamratskap och en solidarisk förening som alltid ställer upp**. För att nå dessa gör vi nästan **2000 besök** på anstalter och häkten runt om i landet. Det är där inne som många bestämmer sig för att göra en livsförändring och med vår hjälp har de **mycket större chans** att klara av den resan tillbaka in i samhället.

STÖD KRIS GENOM STÖDKRIS! Vårt uppdrag är:

- att genom insamling av medel skapa resurser till att stödja **Riksförbundet Kriminellas Revansch i Samhället** i deras arbete för att **hjälpa och stödja** människor som lever eller har levt ett liv i missbruk, kriminalitet och utanförskap.
- att verka för **ökad kännedom** om **RIKSKRIS** och **KRIS** arbete och därigenom uppmuntra till gåvor och donationer.

www.stodkris.se info@stodkris.se

Stöd-kris är en insamlingsorganisation som är innehavare av 90-konto och är med det också kontrollerad av svensk insamlingskontroll och medlem i FRII som är Frivilligorganisationernas Insamlingsråd.

STÖDKRIS
HEDERLIGHET DROGFRIHET

Gröndalsvägen 194
117 69 Stockholm
Tel: 08 - 642 00 06

 123 90 055 39
Plusgiro: 90 05 53-9
Bankgiro: 90 055 39

90 KONTO | **SVENSK
INSAMLINGS
KONTROLL**